

Reconciliació i regeneració democràtica a través de la redacció d'un

Reglament de Participació

Proposta per l'Ajuntament de Santa Pau

Abril 2020

Leveraging Community Resilience
Ecological Regeneration
Social & Solidarity Economy

www.resilience.earth

info@resilience.earth

972.69.11.23

c/ del Carme, 8, 17800 Olot, Girona

F55279665

Índex de continguts

1	Objectiu principal del projecte.....	1
2	Justificació.....	1
3	Descripció del projecte.....	1
4	La metodologia emprada.....	2
4.1	Fases del procés participatiu i metodologies participatives.....	2
4.2	Calendari.....	4
5	Innovació del projecte.....	4
6	Pla de Comunicació.....	5
7	Seguiment i Avaluació.....	5
7.1	Seguiment i avaluació del projecte.....	5
7.2	Indicadors d'avaluació.....	5
7.3	Mesures correctores.....	5
8	Resultats esperats.....	6
9	Retorn.....	6
10	Processos digitals [Covid-19].....	6
11	Pressupost.....	8
12	La Cooperativa Resilience.Earth.....	8

1 Objectiu principal del projecte

L'objectiu d'aquest projecte és:

Acompanyar el municipi de Santa Pau a regenerar i reconciliar la cultura democràtica del poble a través d'una diagnosi oberta i plural, la qual produeix un reglament de participació.

2 Justificació

El Municipi de Santa Pau va realitzar al llarg del 2019 un procés participatiu per desenvolupar un reglament d'usos del barri vell. Aquest va ser un procés intens, on hi havien dues posicions enrocades.

Al final del procés es va aconseguir consensuar un 95% dels temes que s'havien identificat com a importants per al reglament. Però un tema concret, l'aparcament al casc antic, va ser el que des de l'inici, generava una fractura profunda i molt ben definida entre dos pols del barri vell.

Varem provar diferents metodologies per desenrocar la situació, amb poc èxit. Finalment vàrem arribar a una resolució de mínims per posar a prova i reavaluar al cap d'un any.

El que es va evidenciar va ser que la fractura era més profunda que les diferències en la manera i el lloc on aparcar els cotxes. El que s'estava debatin, amb certa passió, eren dos models de poble diferents.

La intenció de l'equip de govern era inicialment de continuar els processos participatius per desenvolupar estructures on ancorar les polítiques obertes de l'equip de govern.

Però a l'hora de planificar com donar continuïtat a l'evolució democràtica del municipi, es va veure clar que primer necessitàvem reconciliar les posicions i trobar un punt de diàleg creatiu.

3 Descripció del projecte

La reconciliació no és tant sols un concepte que implica la resolució d'un conflicte. Està esdevinguen una arrel fundamental del canvi de paradigma cultural. El nostre sistema democràtic és un sistema de mínims, basat en la desconfiança, amb mètodes de control per garantir uns mínims de diversitat, el qual exclou moltes veus, especialment les minoritàries i menys privilegiades.

Aquest paradigma en el qual estem immerses, quan es troba en una situació de debat davant una diferència, segueix actuant des de la confrontació i la imposició.

Com tot sistema cultural, l'evolució de la democràcia tendeix a la complexitat, i això implica sortir de les confrontacions que ens porten als conflictes binaris polaritzats, que han definit la nostra democràcia representativa durant dècades a través del bipartidisme.

El canvi cultural és un procés de comprensió en profunditat al respecte de que la reconciliació no és una negociació de mínims, sinó un procés de diàleg profund on les diferents veus es poden expressar i són escoltades, generant idees noves que són inclusives de la diferència a més de generar perspectives. Aquest

procés de coneixement ens permet de entendre'ns millor com a comunitats i pobles. Quan aquest paradigma s'estableix en un grup, genera processos àgils i creatius on la diferència aporta valor afegit.

En aquest cas, seria important generar un procés de diagnosi participativa, però no a través d'entrevistes sinó a través de plenaris anomenats «Fòrums Oberts», que és gestionen des de la metodologia anomenada «Treball de Processos».

Això ens permetrà generar espais de debat popular facilitats cap a la reconciliació. El qual es la base per poder crear més endavant, estructures democràtiques que perdurin i siguin útils.

Per tant el que proposem com a **objectius estratègics** per aquest procés són:

1. Obrir el diàleg	Començar dinamitzar un diàleg social al respecte de com està la comunitat i de quina manera es pot millorar.
2. Generar cohesió social	Es pretén obrir espais de confiança que treballen tant a nivell d'identitat com de pertinença. Això implica que es generin nous ponts d'empatia i de confiança, el qual fa que sigui més fort el sentiment de comunitat i la corresponsabilitat.
3. Co-produir un reglament de participació	Poder definir quines són les prioritats de la comunitat i exposar-les de manera que informin un reglament de participació, co-produït amb la comunitat.

A nivell pràctic proposem:

- generar una campanya de comunicació que acompanyi a la comunitat a debatre sobre el municipi de manera constructiva
- continuar amb uns qüestionaris que ens aportin informació amplia sobre una percentatge alt del municipi
- definir els fòrums oberts a través de la informació extreta dels qüestionaris
- abans i entre fòrums, realitzar trobades de petit format per treballar temes concrets
- realitzar 3 fòrums oberts
- co-produir un reglament de participació
- tancar la campanya de comunicació amb una càpsula de vídeo de retorn

4 La metodologia emprada

4.1 Fases del procés participatiu i metodologies participatives

La nostra cooperativa treballa amb metodologies participatives i amb un ampli espectre d'estils d'aprenentatge, utilitzant facilitació gràfica per a l'aprenentatge visual, facilitació sistèmica per l'aprenentatge

kinestèsic, i espais de diàleg per a l'aprenentatge auditiu. Dissenyem les sessions participatives perquè cada tema a tractar es tracti des dels tres estils d'aprenentatge principals. Alhora treballem per defecte amb enfocament basat en el gènere i els drets humans. (EBGiDH), segons les directius de la Generalitat de Catalunya.

Concretament, les metodologies emprades en cada fase d'aquest procés es troben a la següent graella:

Fase 1: Coordinació, seguiment i avaluació	• Formar un Grup de Coordinació Tècnica i Política (GCTP) per agilitzar la producció del procés participatiu • Establir una Comissió de Seguiment i Avaluació (CSA) per donar seguiment i capacitat de corregir el procés en cas de que sigui necessari. Alhora que augmentar la transparència i la democràcia del procés.
Fase 2: Diagnòsics participativa amb Fòrums Oberts	• Dissenyar un qüestionari a través del Google Forms, per conèixer a grans trets les opinions de la població i poder preparar millor els fòrums oberts • Analitzar les dades del qüestionari • Realitzar trobades amb grups reduïts, per dinamitzar i enriquir el debat • Dissenyar i facilitar 3 fòrums oberts • Recollir la informació dels fòrums oberts per informar el reglament de participació
Fase 3: Co-producció del Reglament de Participació	• Preparar un primer esborrany del reglament de participació • Facilitar una Taula Participativa per resoldre debats respecte el reglament • Co-produir el reglament final conjuntament amb la CSA i el GCTP
Fase 4: Comunicació i retorn	• Realitzar una campanya per donar a conèixer el procés i generar un debat previ, al respecte dels temes importants per a la comunitat, a través de xarxes social i el portal de participació de la pàgina web de l'ajuntament • Donar suport tècnic a la creació i gestió del qüestionari • Gravar i editar un vídeo de retorn • Finalitzar el procés amb un retorn a la població del municipi a través d'una presentació pública i la càpsula de vídeo

4.2 Calendari

Fases i conceptes	S	O	N	D	G	F	M	A	hrs
Fase 1: Coordinació, Seguiment i Avaluació									23
Realitzar reunions mensuals amb el GCTP	1	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1	6
Seleccionar persones per a la CSA	5								5
Realitzar reunions amb la CSA			4	4	4				12
Fase 2: Diagnosi Participativa basada amb Fòrums Oberts									58
Dissenyar i analitzar resultats d'un qüestionari sobre les opinions del públic general		16							16
Dissenyar i facilitar 3 fòrums oberts			12	12	12				36
Recollir resultats per informar l'informe final de «Full de Ruta»			2	2	2				6
Fase 3: Co-producció d'un reglament de Participació									50
Fer un esborrany del reglament de participació					6	6			12
Preparar i facilitar Taula Participativa per resoldre debats respecte el reglament						14			14
Co-produir el reglament de participació amb la CSA i GCTP						6	18		24
Fase 4: Comunicació i retorn									38
Realitzar una campanya sobre el procés, per generar debat i promoure la participació		3	2	2	2	2	2	3	16
Donar suport tècnic fer generar i fer seguiment al qüestionari		2							2
Gravar i editar un vídeo de retorn			2	2	2	2		8	16
Fer una presentació pública i per xarxes socials per donar retorn al públic								4	4
TOTAL	6	21,5	22,5	22,5	28,5	31	21	16	169

5 Innovació del projecte

Hi han indústries pioneres en el sector privat que estan treballant de manera oberta i participativa des de fa un parell de dècades, desenvolupant noves metodologies com «Lean» o «Agile», les quals estan començant a ser convencionals. Moltes empreses alhora estan introduint espais gestionats des de la «regeneració» o el «treball de processos» o altres metodologies que aporten un diàleg més obert i sincer, utilitzant els conflictes com oportunitats creatives.

Nosaltres treballem amb organitzacions des de fa anys i també compartim per experiència pròpia que si no es creen espais on es pugui expressar un diàleg complert, no es generen prous canals de confiança i les estructures que es plantegin no acabaran funcionant. És imprescindible que aquests espais siguin segurs, i es facilitin des de l'expertesa de la gestió de conflictes.

Creiem que aquesta perspectiva és molt innovadora a nivell municipal, ja que nosaltres no ho hem aplicat mai d'aquesta manera i no coneixem cap organització que ho hagi realitzat, alhora que considerem que si funciona e es podria reproduir en molts municipis on els processos participatius es queden bloquejats i no avancen.

6 Pla de Comunicació

Es realitzarà les activitats de comunicació en col·laboració amb l'equip de comunicació de l'Ajuntament. S'utilitzaran les xarxes i canals propis de l'Ajuntament, incloent-hi el portal de participació a la pàgina web de l'ajuntament. Tots els productes i missatges comunicatius seran elaborats amb criteris de la comunicació per a la transformació eco-social, que posa la comunitat i l'entorn al centre. Es realitzarà una càpsula audiovisual per al retorn del procés.

7 Seguiment i Avaluació

7.1 Seguiment i avaluació del projecte

Crearem un Grup de Coordinació Tècnica i Política (GCTP) i una Comissió de Seguiment i Avaluació (CSA). Aquests dos organismes temporals ens permetran poder donar un seguiment tan a nivell estratègic (GCTP) com a nivell d'avaluació i validació ciutadana (CSA). Les reunions amb aquests grups es realitzaran sempre abans i després de les accions més importants per poder socialitzar les propostes i rebre retroalimentacions que ens permetin adaptar la proposta a la realitat del municipi.

7.2 Indicadors d'avaluació

Els indicadors quantitatius seran per avaluar el progrés del procés:

- Nombre de participants del qüestionari
- Nombre de participants als fòrums oberts
- Nombre de participants a la presentació de retorn
- Nombre de persones engrescades via les xarxes socials

A les trobades posarem a l'abast mètodes qualitius d'avaluació basats en el marc regeneratiu, on podem recollir les opinions, aprenentatges i propostes de futur per part de totes les persones participants (ciutadania i ajuntament).

7.3 Mesures correctores

Les mesures correctores es decidiran i definiran de manera participativa en les reunions de coordinació i avaluació amb el GCTP i la CSA. En aquest espai es diagnosticaran els diferents reptes del procés i se'ls aportarà una solució adaptada a les circumstàncies per poder assolir els objectius, indicadors i el propòsit d'aquest procés.

8 Resultats esperats

Com a resultats finals tangibles, esperem:

- Una CSA empoderada
- Tres fòrums oberts realitzats
- Una població més conscienciada sobre la participació ciutadana
- Una població més reconciliada amb les tensions municipals prèvies
- Un reglament de participació co-produït amb la comunitat
- Una càpsula audiovisual per socialitzar el retorn del procés
- Un municipi que catalitza la seva evolució democràtica a nivell regeneratiu

9 Retorn

Els participants s'informaran a través de diferents canals:

1. la CSA, que son persones vilatanes presents al llarg de tot el procés
2. les xarxes socials amb la campanya comunicativa
3. la càpsula audiovisual
4. els espais participatius públics on es socialitzarà l'estat del procés
5. l'Ajuntament a través de la seva pàgina web, la revista municipal i els seus canals propis
6. exposició del reglament intern a l'Ajuntament

10 Processos digitals [Covid-19]

A Resilience Earth tenim facilitadores que porten més de 8 anys facilitant processos en línia en organitzacions internacionals, pel que tenim experiència en poder gestionar una situació com l'actual amb solucions creatives i pràctiques.

En el cas de que sigui necessari realitzar processos participatius abans de que la crisi del Covid-19 s'hagi acabat, substituïrem la versió presencial per la digital, mantinguen la mateixa estructura i objectius.

La nostra proposta es base amb les següents eines digitals:

- Zoom: Tenim un compte de pagament que ens permet de poder separar el grup en petits grups per realitzar treball deliberatiu. Zoom també ofereix una pissarra blanca que utilitzem habitualment per fer presentacions més gràfiques, el qual augmenta l'accessibilitat i fa que les sessions siguin més amenes.
- GoogleDocs: Fem servir documents en línia que actualitzem al mateix moment de la facilitació en línia. Aquesta eina serveix per poder prendre les actes de manera que tothom pugui seguir el que s'està parlant i acordant de manera escrita. També obre l'opció de prendre actes de manera col·laborativa. A més a més d'actes, fem servir GoogleDocs per poder co-produir i revisar plans i

estratègies. En general, aquesta eina augmenta l'accessibilitat ja que permet rellegir el que s'ha parlat si les necessitats domèstiques demanen l'atenció d'alguna persona participant.

- Miro: És una plataforma que s'utilitza igual que el GoogleDocs, però per a poder realitzar mapes mentals de manera col·lectiva a través de moltes eines gràfiques i post-its digitals.
- Mentimeter: És una eina que recull les opinions del públic i genera «núvols de paraules» (Word Clouds) immediatament, on surten les paraules més repetides amb una mida més gran que les altres.
- Klaxoon: És una plataforma digital que té moltes plantilles diferents i té una diversitat d'eines que es poden utilitzar per a realitzar dinàmiques participatives per poder dinamitzar les sessions i fer-les més amenes i creatives.
- Retrium: És una plataforma específica per a generar avaluacions de treballs realitzats. Pot ser molt útil per a les Comissions de Seguiment i Avaluació per a l'avaluació de cada fase.
- Think Tank: És una plataforma que permet gestionar preses de decisions massives.
- Decidim: Una eina molt versàtil que ens permet treballar amb pressupostos participatius, planificacions estratègiques o òrgans participatius.

Els criteris que hem utilitzat per a generar aquest llistat ha estat: accessibilitat, facilitat d'ús i facilitat de gestió. Decidirem les plataformes a utilitzar en funció de la fase en la que ens trobem, intentant mantenir en tot moment un procés profund i transformatiu a l'hora que simple i creatiu.

11 Pressupost

Fase i Concepte	Preu	Hores	Persones	Subtotal
Fase 1: Coordinació, Seguiment i Avaluació				805,00
Realitzar reunions mensuals amb el GCTP	35,00	6,0	1	210,00
Seleccionar persones per a la CSA	35,00	5,0	1	175,00
Dissenyar i realitzar reunions amb la CSA	35,00	12,0	1	420,00
Fase 2: Diagnosi Participativa basada amb Fòrums Oberts				2.060,00
Dissenyar i analitzar resultats d'un qüestionari sobre participació i governança local	35,00	16,0	1	560,00
Dissenyar i facilitar 3 fòrums oberts	35,00	18,0	2	1.260,00
Recollir resultats per informar el reglament de participació	35,00	6,0	1	210,00
Material per a les trobades	30,00			30,00
Fase 3: Co-producció d'un reglament de Participació				1.760,00
Fer un esborrany del reglament de participació	35,00	12,0	1	420,00
Preparar i facilitar Taula Participativa per esbrinar i resoldre debats respecte el reglament	35,00	7,0	2	490,00
Redactar el reglament de participació	35,00	12,0	2	840,00
Material per a la Taula Participativa	10,00			10,00
Fase 4: Comunicació i retorn				1.330,00
Realitzar una campanya sobre el procés, per generar debat i promoure la participació	35,00	16,0	1	560,00
Donar suport tècnic fer generar i fer seguiment al qüestionari	35,00	2,0	1	70,00
Gravar i editar un vídeo de retorn	35,00	16,0	1	560,00
Fer una presentació pública i per xarxes socials per donar retorn al públic	35,00	4,0	1	140,00
TOTAL sense IVA				5.955,00
IVA (21%)				1.250,55
TOTAL amb IVA inclosa				7.205,55

12 La Cooperativa Resilience.Earth

Resilience.Earth és una cooperativa sense ànim de lucre, especialitzada en l'enfortiment de la resiliència comunitària i la sostenibilitat ecològica en regions que enfronten reptes socioeconòmics i ecològics. Els 10 membres de la cooperativa ofereixen serveis de recerca, formació i assessoria a organitzacions comunitàries i institucions públiques i privades, tant en l'àmbit local com internacional, per assegurar que els seus clients tinguin una major capacitat a l'hora d'efectuar una transformació social i ecològica positiva i estable en el temps.

L'equip facilitador d'aquest projecte inclourà les següents persones:

Erika Zárate, **Facilitadora, assessora i avaluadora en resiliència comunitària i organitzacional.**
sòcia Investigadora, educadora i consultora, amb més de 20 anys d'experiència en resiliència

comunitària i drets humans. Doblement llicenciada en Ciències Ambientals i Cooperació Internacional (University of Toronto, 2003); magisteri d'Educació Indígena (Queen's University, 2008) i màster en Educació per Adults i Desenvolupament de Capacitats Organitzatives (University of Guelph, 2014). Descendent de la nació indígena Quechua, ha treballat extensament amb comunitats indígenes i amb el moviment pels drets de les dones, tant amb entitats com amb institucions, alhora que ha realitzat contractes d'assessorament extern en més de 15 països. És membre fundadora de la cooperativa Resilience.Earth i del centre social «Núria Social», i és vicepresidenta de l'organització internacional de drets humans, Brigades Internacionals de Pau, qui manté equips d'observadors voluntaris en zones de guerra. També és membre de la European Evaluation Society (EES). Té una àmplia experiència en facilitació, planificació estratègica, democràcia horitzontal, anàlisi sistèmica, resiliència, punts palanca i teories del canvi.

Òscar Gussinyer, Facilitador, assessor i dissenyador en desenvolupament regeneratiu.

soci

Dissenyador ecosocial i analista sistèmic amb més de 20 anys d'experiència professional. Llicenciat en Ciències Ambientals (FDU, 1999), postgrau en no-violència (UAB, 2003), màster en Sostenibilitat de la Càtedra UNESCO (UPC, 2005), Postgrau en Disseny per la Sostenibilitat amb Gaia Education (UOC, 2011), Diplomata Internacional en Disseny de Permacultura Aplicada (2017) i facilitador co-creatiu pel Schumacher College (2017). Actulament formant-se en «Practitioners» de Desenvolupament Regeneratiu (Regenesis, California). Fundador i membre de diverses cooperatives i xarxes com la cooperativa Mas Franch "centre per la transformació social i ecològica", 33coop "disseny d'ecosistemes humans sostenibles" o la Red Íbera de Permacultura. Ha dissenyat i impartit una multitud de cursos sobre sostenibilitat i sistèmica. Actualment està treballant com a dissenyador a Uniterra Catalunya, "una universitat de la terra com a comunitat d'aprenentatge" i a la cooperativa Resilience.Earth, de la qual n'és fundador. Especialitzat en temes de disseny eco-social, organització sistèmica, sostenibilitat aplicada i no-violència.

**Alba Danés,
sòcia**

Comunicadora especialitzada en màrqueting social. Llicenciada en Ciències de la Comunicació en la branca de Periodisme (URL 2008), és també tècnica d'arts plàstiques i disseny en Fotografia Artística (EASDO 2011) i Postgraduada en Màrqueting digital i xarxes socials (UdG 2013). Dissenya, aplica i acompanya campanyes de comunicació amb un enfocament de la comunicació com a eina de transformació social i ecològica. És membre activa de diverses entitats del tercer sector com el Servei Civil Internacional i el Centre Excursionista d'Olot, amb les quals dona suport en la comunicació. És membre de l'equip de xarxes socials de l'entitat «Casa Nostra Casa Vostra» i ha participat en campanyes globals com «Non violence as a tool for mobilization». L'Alba forma part de l'equip de la comunicació transformadora a Resilience.Earth, obrint nous espais d'informació i transformació local, social i territorial a través de la comunicació.